

PŘÍLOHA: otázky v rozhovoru, záznam rozhovorů s dotazovanými respondenty

V použité metodě, tedy ve strukturovaném rozhovoru, byly pokládány tyto otázky všem respondentkám.

1. Něco o Vás – jaké je Vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?
2. Do jaké míry Vás Vaše studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?
3. Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?
 - 3a. Pokud jste byla v kontaktu s poradnou vícekrát, byla to stále ta samá nebo jich bylo více?
4. Od koho přišel podnět ke kontaktu s PPP?
5. Jak se k této potřebě postavili rodiče dítěte?
6. Prosím, sdělte mi Vaší konkrétní zkušenost s PPP.
7. Zhodnoťte Vaší zkušenost s PPP.
 - 7a. Co se ve Vaší spolupráci s PPP povedlo?
 - 7b. Co si myslíte, že by se dalo z Vaší či jejich strany udělat lépe?
8. Jak by dle Vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce učitelky mateřské školy s pedagogicko-psychologickou poradnou?
 - 8a. Co pro tu ideální spolupráci můžete udělat vy a co naopak PPP?
9. Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče více připravit na možnou potřebu kontaktu s PPP?
10. Chtěla byste na závěr cokoliv dodat?

Dotazující: (D)

Respondentky: (počáteční písmeno fiktivního jména)

Respondentka č. 1 – Jindra:

D: „Tak první otázka, něco o vás, jaké je vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

J: „Tak vzdělání pedagogické, střední pedagogická škola. Předtím mám vystudovaný gymnázium. A ve školce učím šest let, ale ještě předtím jsem ještě dělala pět let ve speciální základní škole. Mezitím jsem dělala úplně jinou práci.“

D: „A ta střední pedagogická škola je teda zaměřená na jaký obor konkrétně?“

J: „Na klasický mateřiny, ne specku.“

D: „Do jaké je míry Vás vaše studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

J: „No, nepříliš bych řekla. Spíš bych řekla, že samozřejmě z praxe pak člověk pozná, co je třeba, ale předtím bych řekla, že je to takový hodně teoretický. Což ta teorie byla dobrá.“

D: „Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

J: „Osobně v kontaktu asi dvakrát.“

D: „Takže dva případy. Oba ve školce nebo jste je řešila ještě na té základní škole?“

J: „Ne, až teďka v mateřině. Protože já když jsem začínala, tak vlastně ty poradny se teprve začaly zakládat, v devadesátém druhém to vlastně byly pedagogicko-psychologický centra, první založený. Myslím, že devadesátý druhý nebo čtvrtý a já jsem v devadesátém druhým začala pracovat v tý speciálce, takže ono jsem teprve rozjíždělo. Ta spolupráce tady se vlastně začala zakládat a posílaly se tam ty děti z tý speciální školy, ale bylo to úplně v prvopočátku, no. To se teprve začínalo, rozjíždělo se to.“

D: „S tím se pojí i otázka podotázka, pokud jste byla v kontaktu s poradnou vícekrát, byla to stále ta samá, nebo jich bylo více?“

J: „S tou místní tady a potom jedna byla na bývalém pracovišti co jsem byla.“

D: „Od koho přišel podnět ke kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

J: „No, tady většinou jako od nás nebo buď kontaktujeme rodiče, když nepřijdou sami, nebo my se snažíme je na to upozornit, že to je potřeba.“

D: „A jak se k této potřebě postavili konkrétní rodiče těch dvou dětí v těchto případech?“

J: „Tak v tom prvním případě se rodiče bránili, ti nechtěli, ty měli názor, že není potřeba. A tady je to takový půl napůl. Někdy řeknou, že si to zařídí, že o tom vědí, že chtějí, že mají zájem, pak to nedotáhnou do konce.“

D: „Takže dalo by se říct, že jeden je z minulosti a ten druhý je aktuální.“

J: „Ano.“

D: „Prosím, sdělte mi vaši konkrétní zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou.“

J: „No, ne vždycky se shodneme s výsledkama z té pedagogicko-psychologický poradny, ne úplně s tím vždycky souzníme, když to třeba tu zprávu čteme. Neříkám že se vším, ale ta zpráva nám nepřipadá někdy tak jak by měla vypadat, nesouzníme s některýma věcmi, třeba s navrhovanýma postupama.“

D: „Třeba vám třeba přijde, že to dítě ne úplně dobře poznali nebo neodhadli?“

J: „No, že my třeba bysme navrhovaly, aby si ho vzali například do toho nultého ročníku a oni tam napíšu, že rodičům to bylo sděleno nebo někdy to tam ani není, že jim to bylo doporučeno. Protože za nás už pak vlastně ten rok tady ve školce, když se dá odklad, je to prostě zbytečnej rok tady u nás. V podstatě tam by se s ním pracovalo v menším kolektivu a tady vlastně zůstane s tříletýma dětma, který mu samozřejmě nic nedají a jako individuálně, aby my jsme se mu jako stoprocentně věnovaly, tak to teda opravdu nejde.“

D: „A ta první zkušenost byla lepší nebo horší?“

J: „Ta první zkušenost taky nebyla ideální, tam ty rodiče strašně dlouho odolávali a pak vlastně až v květnu jsme vlastně dali tu holčičku teprve vyšetřit, už díky naléhání vedení. No a pak tam byl asi třetí stupeň, takže to bylo šílený.“

D: „A jak tam tedy probíhala práce pedagogicko-psychologický poradny?“

J: „Psycholog vlastně přišel na náslech, aby se na ni podíval, protože ty rodiče furt nechtěli, aby šla do poradny. Furt, že to není potřeba, takže jsme tam měli i předtím psychologa, který ve třídě strávil celý den, aby viděl, jak ta holčička funguje. Připadalo mi

to strašně dlouhý, protože ten rok je dlouhý a ta holčička tam byla prakticky od září a až v květnu se rozhodlo o nějakým takovýmhle opatření. A byly s ní problémy, ubližovala dětem atd. A když už byla stanovená ta diagnóza, tak ty rodiče to vlastně vůbec nechtěli přijmout a vůbec to nechtěli řešit.“

D: „Takže ta opožděnost byla tedy spíše ze strany rodičů než z poradny?“

J: „Tady bohužel, ale vždycky má poslední slovo rodič, takže jako pokud si rodiče nebudou přát, tak ani to dítě vyšetřit nedají. Pak samozřejmě něco jiného, když pak jdou do školy a už je potřeba ten odklad dát, tak tam už to musí být něčím podložený. Ale tahle ta holčička byla čtyřletá. Prakticky ty rodiče nikdo nedonutí, když nechtějí spolupracovat v tomhle směru, tak určitě ne.“

D: „S tím se pojí i další otázka, co se ve vaší spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou třeba povedlo, jestli byste si dokázala na něco vzpomenout?“

J: „No, já nevím, my pak nemáme tu zpětnou vazbu, když pak ta poradna je třeba i do toho nuláčku, tak pak nevíme, jak si vedou v té škole, protože většinou už se jako těm dětem nedostaneme pak. No, takže jako za mě je dobrý, když my je třeba těm rodičům doporučíme a ta poradna se jim snaží říct, aby šli do toho nuláčku. Tak za mě je to dobrý, když se dostanou do toho nuláčku, tak to je fajn. Protože třeba těm dětem fakt ještě něco chybí a potřebují trošku popostrčit někde. Takže za mě je dobrý, když ta poradna je tam doporučí horší a za mě, když zůstanu tady ve školce. Takže asi tohle se povedlo.“

D: „To se asi pojí i s druhou podotázkou, co si myslíte, že by se dalo s vaší či jejich strany udělat lépe?“

J: „No, komunikace, ale tam zase jak říkám, tam poslední slovo má rodič. Takže pokud si rodič nebude chtít podat přihlášku do nultýho ročníku a něco s tím dál dělat, tak ho nechá tady ve školce a my se tomu vlastně nemůžeme bránit, protože to dítě tady to místo má. A když si to rodiče přejou, tak tady musí zůstat. A jestli nám úplně zruší odklady, tak to jako si neumím představit, jak by tyhle děti, který vlastně potřebují ještě nějaký čas, šly rovnou do školy.“

D: „Další otázka, jak by dle vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce učitelky mateřské školy s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

J: „No, ideální by bylo, kdybysme měly nějakou zpětnou vazbu, protože ne vždycky se k nám ta zpráva z pedagogicko-psychologický poradny dostane. My na ni v podstatě nemáme právo a když si jí rodič nechá udělat odkladovému dítěti, tak jí ani nemusíme dostat do ruky, protože on tu zprávu dá škole prvotně. Takže ideální by bylo, kdybysme do ní my mohly nahlížet a to ne do všech můžeme. Což my bysme se měly dozvědět žejo, abysme s tím pak mohly dál pracovat. Takže nějaká ta komunikace prostě, ideálně přímo s náma, což oni nás většinou neoslovují. Jenom ve výjimečných případech zavolají a chtějí se třeba na něco zeptat, ale většinou nás neosloví vůbec.“

D: „Takže ideálně kdyby vás oslovili a více komunikovali?“

J: „Mohli by se zeptat no, my jim v podstatě vyplníme jenom takový ten orientační dotazník, a to je pro ně vše, co oni po nás chtějí.“

D: „Podotázka, co pro tu ideální spolupráci můžete udělat vy a co naopak poradna?“

J: „Z jejich strany tu komunikaci, jenže zase z druhé strany, my nemáme právo bez souhlasu rodičů nahlížet do té zprávy. Takže kdybych já si tam zavolala a chtěla jsem to vědět, tak oni mi vlastně nic nemůžou sdělit, já na to nemám právo tohle vědět. Velkej kámen úrazu by se dalo nazvat ta výměna dotazníku, že to jde přes rodiče.“

D: „Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče připravit na možnou potřebu kontaktu s poradnou?“

J: „Nevím, jestli třeba nějakým seminářem, něco na tenhle styl nebo třeba na poradách. Dělají tady semináře pro rodiče předškoláků, aby jako si vyjasnili jako s nima, co si představujeme my i poradna. Teď tady zrovna jeden měl být nebo byl pro ty rodiče, viselo to na nástěnce. Jinak my se tady snažíme jim třeba dávat domácí úkoly na pátek, aby rodiče věděli, jak třeba s nima pracovat, co se bude dít a vlastně, aby si zvykali povinnosti.“

Respondentka č. 2 – Štěpánka:

D: „Tak začnu první otázkou, něco o vás, jaké je vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

Š: „Tak já mám střední pedagogickou školu zaměřenou na mateřinky a už to dělám přes 30 let.“

D: „V kolika školkách jste učila?“

Š: „Tahle je čtvrtá.“

D: „Do jaké míry vás vaše studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

Š: „No, to mě moc nepřipravilo, to mě pak připravila praxe. Ve škole to byla teorie, minimum těchle kontaktů, jenom takový seznámení. Až pak ta praxe člověka naučí.“

D: „Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

Š: „Určitě víckrát, nepočítám to, víc jak desetkrát určitě. No a dvakrát tady.“

D: „Byla to stále ta samá poradna, nebo jich bylo více?“

Š: „Bylo jich víc, jedna je přímo v místě školky a v minulosti to bylo v Praze a ještě nějaká, to už nevím kde bylo.“

D: „Od koho přišel podnět ke kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

Š: „Dáváme my podnět nebo žádají rodiče sami, zažila jsem oboje.“

D: „Jak se k této potřebě vždy postavili rodiče dítěte?“

Š: „No, ne vždycky úplně dobře, že jo. Když my jsme podaly podnět, tak ne vždy s tím souhlasili rodiče, neměli ten pocit, že je to potřeba. Je to tak půl napůl.“

D: „Dokážete mi popsat nějakou konkrétní zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

Š: „Měli jsme tady holčičku a trvalo přesvědčit maminku, než jí poslala do té poradny, protože měla ten pocit, že stačí ten odklad tady. Nakonec jsme jí teda přesvědčili, šla do poradny, tam teda doporučili ta nuláček a opravdu to byl jako bonus jak pro ty rodiče, tak pro tu holčičku. Ona se opravdu někam posunula, nicméně tam jsme tu našťestí zrovna tu

zpětnou vazbu jsme měly. Dokonce tam byla možnost, že zůstane ve speciální škole, což samozřejmě už ty rodiče nechtěli, z našeho pohledu by to bylo asi jednodušší, nicméně šla do normální základní školy a vím, že prochází, teď už je ve třetí třídě.“

D: „Takže v tomto případě rodiče komunikovali a probíhalo to dobře?“

Š: „Než se s tím vyrovnali tak to trochu trvalo, což to jako člověk chápe, ale pak se to někam posune.“

D: „Dokázala byste zhodnotit Vaší zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou, nějak komplexně nebo klidně jednotlivě?“

Š: „Jednu zkušenost jsem měla horší, v té Praze. To bylo ale asi tou psycholožkou, že jsme si nesedly vyloženě v názorech na ty děti a ona byla taková ostřejší, což úplně to nebylo nutný. Chodily tam odsud ty děti spíš vystresovaný než s nějakou diagnózou. Ale když jsem pak přišla sem, tak jsem se tady setkala s jednou psycholožkou, se kterou jsem měla tu čest chodit na její semináře a tak, a ona vyloženě toho člověka posunula, jako nás jako učitelky. Ona nám vysvětlila, jak to chodí, to bylo to úplně perfektní, že si na tohle udělala čas. Naštěstí tady ještě je stále, takže když vím, že je pod tím podepsaná tahleta paní psycholožka, tak to je super a mám v to důvěru.“

D: „Co se ve vaší spolupráci s PPP povedlo?“

Š: „Asi to navázání tady té spolupráce s paní psycholožkou.“

D: „Co si myslíte, že by se dalo z vaší či jejich strany udělat lépe?“

Š: „S tou pražskou poradnou ten přístup, celkově, že ta spolupráce moc nebyla spolupráce. A z naší strany no, já jsem s tím dřív hodně bojovala. Jakože člověk byl jako i na ty rodiče jakoby důslednější a ono už to dneska jako úplně jako nejde bejt takovej, protože ne všichni o tom něco vědí a pak se tomu brání. To pak člověku dojde až z praxe, že se musí spíš opatrně zkusit ty rodiče nasměrovat někam na nějaký to vzdělání, nějaký seminář, webinář, kde se to tom něco dozví. Že třeba uviděj, co se děje někde vevnitř a ty rodiče to nevěděj.“

D: „Jak by dle Vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce mezi učitelkou a poradnou?“

Š: „No, bylo by to asi na tý osobní rovině, což vlastně není vlastně ani časově možný.“

D: „Takže ideálně, aby se z poradny přišli sem se podívat na to dítě?“

Š: „Přesně tak, zažila jsem i v Praze, kdy jsme měli školní psycholožku a ona takhle občas přišla a jenom se dívala, jenom mapovala terén a pro ní to pak bylo opravdu hodně dobře nasměrovaný, jaký ty děti vlastně jsou. Ale říkám, časově to není možný, to asi nikdo ani nezaplátí těm lidem, aby se tohle dělo a tolik jich není.“

D: „Takže možná, kdyby třeba jich bylo vícero, že by to možná řešilo tady ten problém aspoň trošku.“

Š: „Přesně.“

D: „Mám tu podotázku, co pro tu ideální spolupráci můžete udělat vy a co naopak poradna?“

Š: „Ze strany poradny určitě ten osobní kontakt a z naší, no nevím, třeba poskytnou jim nějaký videomateriál, ale zase je tu GDPR.“

D: „Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče více připravit na možnou potřebu kontaktu s poradnou?“

Š: „Určitě, ty semináře, webináře a hlavně komunikace s učitelkami. Stačilo by možná si víc o těch dětech povídat, když jsou k tomu příležitosti a ty jsou.“

D: „Chtěla byste ještě na závěr cokoli dodat?“

Š: „Jen asi to, že by podle mě dítěti udělalo mnohdy lepší služby, když bychom měly na ten posudek právo.“

Respondentka č. 3 – Běla:

D: „Něco o Vás, jaké vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

B: „Tak teď to bude sedm let a původně moje střední škola nebyla pedagogická, to jsem si dodělala až dálkově v jižních Čechách, obor předškolní a mimoškolní pedagogika. A tohle je moje první mateřská škola, učím celou dobu tady.“

D: „Do jaké míry vás vaše studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

B: „Ta škola byla hrozně fajn, my jsme tam měli pedagogy, kteří byli z praxe a to bylo bezvadný, ale přece jenom ta praxe úplně o něčem jiném než ta škola tady.“

D: „Kolikrát jsi byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

B: „No, vlastně v podstatě skoro každý rok, protože jsme měly vždycky předškoláky, vždycky se ta věková hranice posouvala. Takže nějak šestkrát, sedmkrát to bylo plus minus a řešily se teda pokaždý odklady.“

D: „Byla to teda stále ta sama pedagogická poradna tady v místě školky.“

B: „Ano, nebyla jsem v kontaktu s žádnou jinou, akorát jsme měli tady vlastně ty psychology tady ještě ve školce. Krom toho to ale byla pořád ta stejná.“

D: „Od koho přišel podnět ke kontaktu s poradnou?“

B: „Většinou od nás, tak v devadesátipěti procentech.“

D: „Jak se k této potřebě postavili rodiče dítěte, spíš pozitivně nebo negativně?“

B: „Ale docela pozitivně. Oni chtěli jakoby tak nějak vědět i ty názory ostatních, využili mnohdy i tady tu psycholožku u nás ve škole, i je zajímal názor té poradny. Jinak vesměs to vzali kladně, byli vlastně rádi, že sami cítili, že to dítě potřebuje nějaký odklad nebo něco. Ptali se na náš názor, jak to vidíme my.“

D: „Prosím, sdělte mi svou konkrétní zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou.“

B: „No, mám z osobní jakoby od svých dětí, protože jsem všechny tři dávala do poradny, aby mi řekli co a jak. Což i ty učitelky, který jako mi řekly svůj názor, tak myslím, že to bylo hodně podnětný a že jsem prostě dala na ně. A z práce tady, tak asi ten poslední,

ale to mi teda spíš utkvělo v hlavě z toho negativního slova smyslu. Setkali jsme se s věcí, kterou jsem se nikdy nesetkala. Měli jsme chlapečka, normálně od tří let a všechno se zdálo normální, zlepšoval se. Pak kvůli zranění podstoupil dvě narkózy a zhoršil se, najednou si pletl barvy atd. Takže tady byl názor, že je trošku jakoby opožděný, vypadalo to na odklad nebo na tu přípravnou třídu, ale maminka přišla se zprávou z poradny, že mu diagnostikovali vývojovou dysfázii. A tady šel teda podnět od rodičů. No nás to hodně překvapilo, protože i když jsme to konzultovaly s ostatními s učitelkami, tak byly překvapený a hlavně ta psychologka řekla, že už měl před rokem jít do přípravné třídy. Což jsme jako teda nikdy ještě neslyšely, protože jako předškolákem teprve teď, tak jak mohl jít už před rokem do přípravné třídy, tohle je nám furt divný. Takže to řešíme, jestli nedošlo k nějakému nedorozumění, a ještě jsme ho poslaly tady k té naší psychologce. Nás prostě napadlo, jestli se nepřekoukla omylem na datum narození, že si myslela, že už má teď odklad. No a ještě se to řeší, tak jsme zvědavý, jak to dopadne.“

D: „Je něco, co se ve vaší spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou povedlo?“

B: „Přijde mi, že je tadyta poradna dobrá, že tam ty děti prostě správně odhadnou nebo udělají vyšetření a je dobře, že mají ty rodiče ten názor. Jenom tady v tom posledním případě nám to teda nějak nesedí.“

D: „Je něco, co by se z jejich nebo vaší strany dalo udělat líp?“

B: „No, tam je právě ten problém časovej, že kdyby oni třeba mohli být chvílku tady a vidět to dítě, jak funguje, protože tam jsou úplně vytržený. Hlavně je to jenom na chvíli, to dítě se může bát, měli jsme tady dva chlapečky, který prostě nemluvili, pak tady fungovali úplně úžasně, ale jakmile přešli někam jinam, třeba do té pedagogické poradny, tak tam prostě byli zticha. Prostě nedali ze sebe nic, ale nebyli hloupí, jenom se báli, styděli. A to by chtělo vidět z jiný strany v jiným prostředí no. Ale chápu, mají toho hodně že jo, takže to nejde asi skloubit, ale bylo by to fajn. Třeba mít nějaký zaměstnance, který by tady s nima strávil den, pozoroval je a bylo by možná i fajn, kdyby prostě každá ta učitelka se tam mohla i jít třeba podívat na nějaký to dítě svoje.“

D: „Jak by dle vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce učitelky mateřské školy s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

B: „Asi tohle co jsem říkala no, více lidí a víc času. A taky asi kdyby to bylo anonymní nebo jakoby, že bysme to tam posílali přímo my. Takhle to dostávají ty rodiče a ty to odnášejí tam, takže někdy bysme tam třeba napsaly něco víc, ale úplně to nejde. Že vlastně, kdybysme se spojily s tou poradnou hned my, tak by to možná bylo takový přímočařejší, jednodušší pro všechny. A oni by se případně mohli doptat přímo nás na něco, takhle je ten rodič prostředník.“

D: „Co pro tu ideální spolupráci můžete udělat vy a co naopak pedagogicko-psychologická poradna?“

B: „Tak tam hraje hlavní roli ten čas.“

D: „Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče více připravit na možnou potřebu kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

B: „Já myslím, že si s nima vždycky sednout nebo prostě jim vše říct, osobní kontakt s náma. A to jim vždycky řekneme, kde to je, jak se tam dostanou, jak to bude trvat nebo co tam zhruba bude.“

Respondentka č. 4 – Ela:

D: „Tak něco o Vás. Jaké je vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

E: „V mateřské škole učím pět let a vzdělání teprve teďko studuji prvním rokem vyšší odbornou školu, předškolní pedagogiku. Střední nemám v oboru. Byla jsem vlastně tři roky jako asistent pedagoga, jeden rok na soukromé základce v tady poblíž a potom dva roky jako asistent ve školce a potom jeden rok ve školce jako pedagog pro vlastně ukrajinskou třídu, takže cizojazyčná třída a pedagog můžu být i bez vlastně vzdělání.“

D: „Do jaké míry Vás vaše studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

E: „Jako ze školy ne, tam zatím vůbec, asi spíš se získává praxí ve školce, třeba kontaktem se školkovým psychologem, s ní vlastně probírám různé věci atd. Jinam mám zkušenost s dcerou v pedagogicko-psychologické poradně, ze strany rodiče.“

D: „Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

E: „Myslím, že tak pětkrát. Ale vlastně vždycky jsem jen připravovala podklady a ten dotazník, napřímo jsem s nima nikdy nemluvila, to šlo přes paní ředitelku, ta snad s nimi domlouvala termíny, aby to bylo rychlejší.“

D: „Byla to ta samá poradna, nebo jich bylo víc?“

E: „Nebyla to ta samá.“

D: „Od koho přišel ten podnět ke kontaktu s poradnou, od vás nebo od rodičů nebo od paní ředitelky?“

E: „Tak ve dvou třetinách od nás a zbytek od rodičů. To jsme se i sami divily, že vlastně ty rodiče chtějí to dítě do té pedagogicko-psychologický poradny poslat.“

D: „Jak se k této potřebě postavili rodiče dítěte?“

E: „Vždycky velmi kladně, vstřícně, nesetkala jsem se s žádným odmítavým postojem.“

D: „Sdělila byste mi nějakou konkrétní zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

E: „Tak možná řeknu to, kdy vlastně vyšel impuls od rodičů. To nás překvapilo, protože vlastně ta holčička je předškolačka, velmi šikovná, chytrá, tak nás překvapilo, proč vlastně rodiče toto chtějí. A když jsem vyplňovala ty veškerý papíry pro tu poradnu, tak mi to přišlo až zvláštní, protože vlastně všechno bylo v superlativech nejlepší atd. a vlastně i to povídání potom vlastně mi to přišlo zvláštní, že vyplňují něco, co vlastně je bezpředmětný.“

D: „A na jakém základě to bylo od rodičů?“

E: „Že mají pocit, že vlastně to dítě, něco mu vysvětlují a ono si to nepamatuje, co mu vysvětlovaly. Mně to vlastně přišlo jako kontraproduktivní a vlastně i zbytečný, je to stále dítě, třeba měla myšlenky někde jinde zrovna. A oni měli pocit, že prostě to je třeba, my jsme se s tím neztotožnily. No a ještě to nedopadlo, ještě tam nebyli, ale vlastně už na ní koukala ta naše psychologka.“

D: „Jak byste zhodnotila celkově zkušenost s psychologicko-pedagogickou poradnou?“

E: „Myslím si, že kladný. A my s ní máme velmi dobré vztahy, mají dlouhý čekací lhůty, ale když paní ředitelka zavolá, domluví se s nima, že to potřebujeme urgentně, vyjdou ji vstříc. Moje zkušenost jakožto rodiče, tak já jsem se svým dítětem byla v jedné soukromé poradně, kde je to rozdělený na několik návštěv, kdežto tady to dítě je pět hodin najednou. Jde tam ráno a vyzvednou si ho rodiče až v jednu, kdežto do soukromý jdeme ráno, jsme tam hodinu a půl, další návštěva je hodinu a půl, že to dítě vlastně tam není unavený, je soustředěný atd. Tak to mi přišlo lepší v tý soukromý a mně jako rodiče si tam pozvou až za tři týdny, poté co se to dítě setká se dvěma až třema psychologama a oni to vyhodnotí. Kdežto tady je jen jeden psycholog, který vlastně pak si pozve ty rodiče hned potom sezení a vlastně jim rovnou řekne co a jak.“

D: „Je něco, co se v té spolupráci, pro tebe z pozice učitelky, povedlo?“

E: „No zatím jsem se vždy shodli, i s rodiči, takže to si myslím, že je bezvadný pro ty děti, že vlastně všichni máme na to dítě stejný názor.“

D: „Myslíš si, že by se třeba něco z vaší či jejich strany dalo udělat líp?“

E: „No, myslím si, že tam je opravdu šílená ta čekací doba, že ty děti potřebuju psychologa jakýhokoliv a čekají půl roku. No a pak ta komunikace s námi, abysme věděly, co a jak s tím dítětem, jak ho jakoby hodnotit, jak s ním třeba můžeme víc tady pracovat atd.“

D: „Jak by dle Vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce mezi učitelkou mateřské školy a pedagogicko-psychologickou poradnou?“

E: „V ideálním případě, když si nevím rady s tím dítětem, tak tam zavolám a oni by přišli sem na pozorování. Šli by s náma třeba na vycházku, pobýli ve třídě atd. Myslím si právě, že je hrozně špatně, že oni mají málo lidí, málo času, je to všechno takový jakoby na honem. Plus ta nějaká lepší komunikace s tebou jako s učitelkou a celkově čas věnovanej tomu dítěti, samozřejmě to dítě se chová jinak, když tam sedí. Oni ho můžou navnímat, jak jim dělá čáry atd. ale myslím si, že nejvíc v tom jeho prostředí nebo, nebo venku atd. tak je to úplně jinak. To dítě se chová mnohem přirozeněji.“

D: „Co si myslíš, že pro tu spolupráci můžete udělat vy jako učitelky, anebo naopak pedagogicko-psychologická poradna?“

E: „Podle mě je problém, že jich je strašně málo. My máme paní profesorku vlastně ve škole na psychologii a ta říkala, že vlastně ona je v práci 16 hodin denně, protože prostě píše nějaký posudky atd. a že na to sama dělá práci za 10 lidí a že vůbec vlastně nejsou lidi.“

U: „Myslíš si, že existuje způsob, jak rodiče víc připravit na možnou potřebu kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

E: „Určitě si myslím, že ano, že způsob, jakým my pedagogové jim vysvětlíme situaci, jakým způsobem my je připravíme na to, že záleží opravdu, jakým způsobem to řekneme. Určitě že i každý dítě se chová naprosto jinak doma a naprosto jinak ve školce. Máme tady chlapečka, kterej je gentleman, bezvadnej parťák atd. přijde maminka, on se začne válet v šatně po zemi, začne kňourat a je to vlastně úplně jiný dítě, než já znám a myslím si, že i ty rodiče to dítě vlastně znají úplně jinak než my. Takže my jim vlastně můžeme říct náš pohled a proč si co myslíme atd. A když se to podá nějakým dobrým způsobem tak si myslím, že vlastně je to jenom pro to dítě, hlavně pro to dítě, že my myslíme na to dítě, že to je pro něj dobrý do budoucna atd. Takže když to opravdu není rodič jouda, tak se vždycky nějakým

způsobem prostě se snaží to pochopit, když opravdu mu jde o to dobro toho dítěte. Nejhorší je, že si každý druhý rodič pomalu myslí, že je to pro to dítě nálepka, že se to s ním potáhne celý život a bůh ví co. Přitom naopak, tomu dítěti to má pomoci.“

Respondentka č. 5 – Martina:

D: „Něco o Vás, jaké Vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

M: „Mám střední pedagogickou školu, obor předškolní a mimoškolní pedagogika a předtím jsem ještě dělala něco jinýho. Jinak učím ve školce sedmnáct let v kuse.“

D: „Do jaké míry Vás studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

M: „Vůbec nepřipravilo, ani teoreticky, vůbec.“

D: „Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

M: „No za ty roky hodněkrát, sto procentně víc jak dvacetkrát, možná spíš i třicetkrát.“

D: „Byla to pokaždé ta samá poradna? „

M: „Nene, bylo jich několik, myslím si, že dvě.“

D: „Od koho přišel podnět ke kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

M: „Většinou ode mě a výjimečně od rodičů, tak třeba 80 ku 20.“

D: „Jak se ve většině případů k této potřebě postavili rodiče dítěte?“

M: „Vždycky kladně, nemám ze strany rodičů žádnou negativní zkušenost, vždycky jako v pohodě.“

D: „Sdělte mi prosím nějakou svou konkrétní zkušenost s poradnou.“

M: „Tak asi ten poslední případ teďka, jeden kluk od nás už byl v poradně dvakrát a maminka odmítá ho dát do přípravné třídy po doporučení našem i poradny. Po rozhovoru sní, kdy jsme řekly veškerý jakoby kladný věci, že potřebuje přípravnou třídu, že ve školce mu nepomůžeme už, že spoustu věcí neumí, neví, má problémy i se spaním, chozením sem do školky, je špatně socializovanej atd. Tak už o tom trošku uvažujou, tohle to je asi jakoby jediný negativní, co jako bylo špatně, no. A pak ještě jeden kluk, kterému poradna zjistila, že má vývojovou dysfázii a to teda nikdo nečekal a to šel podnět k poradně od nás. A furt si myslíme, že to je někde nějak jako něco špatně, on byl vždycky hrozně chytrej, jediný, co teda si myslím, že proč šel dolů intelektuálně, je po operaci. Šel dvakrát na anamnézu celého těla, pak se začal počůrávat a šel i podle mě i vědomostně hrozně dolů. Já si myslím, že tady hraje roli tenhle ten problém.“

D: „Jak byste zhodnotila svou zkušenost s pedagogicko-psychologickými poradnami?“

M: „Připadá mi to, že poslední dobou, třeba poslední dva roky cca ta poradna dá prostě každému dítěti nějakou diagnózu, že dřív to takhle nebylo. Že vlastně ty děti tam šly s nějakým určitým problémem, jako s odkladem, že třeba nejsou zralý v něčem, ale teď už mi připadá, že ten papír dají snad každému a vždycky něco vystrachají. Že to není, že by to na to dítě nemělo, ale oni jim vždycky jako něco napíší úplně podle mě kolikrát zbytečně, aby měli podle mě třeba asistenta nebo něco takovýho.“

D: „Porovnála byste práci těch dvou poraden, se kterými máte zkušenost?“

M: „No s tou druhou, to už je hrozně dlouho, tak osm let zpátky, takže už opravdu těžko říct. Jako, že by se mi nějak špatně s nima pracovalo, to ne, ale poslední dva roky mi přijde, jestli tam mají třeba hodně dětí, nestíhají, to nevím, nevidím takhle do toho.“

D: „Dokázala byste zhodnotit tu zkušenost?“

M: „Spíš je to teď tak mezi, jak jsou tam ty dva roky, tak si myslím, že dřív to bylo lepší. Já si myslím, že buď toho mají hodně, že opravdu to prostě nestíhají, anebo jestli to je tím, že ty děti jsou už teďko v týhle době prostě jiný, zase nastává nějaká éra jiných dětí. Jako že jsou, rodiče mě na ně nemají čas, teďko vlastně mají furt nějaký problémy, nechávají je samy růst, telefony, třeba tou dobou jenom.“

D: „Je něco, co se ve vaší spolupráci s poradnou povedlo?“

M: „Určitě, když jsme potřebovali asistentku. Už loni na jednoho kluka, tak vlastně nám vlastně k tomu jakoby pomohli, že teda jakoby uznali, že ji fakt potřebuje, aby nám pomohla. A vlastně nám zůstala díky jinému klukovi, který jí taky potřebuje. Takže s tímhle tím si myslím, že oni vlastně pomůžou, když vědí, že tady máme hodně dětí a teď mají vlastně nějakou tuhle poruchu nebo prostě potřebují dopomoc. Že vlastně toho asistenta se nám snaží s tímhle tím pomoci, tak tohle to si myslím, že je super.“

D: „Myslíte si, že je něco, co by se z vaší nebo z jejich strany dalo udělat lépe?“

M: „Víc komunikovat. Třeba zavolat, kolikrát my napíšeme zprávu a oni jí jen opíšíou jako z velký části, jo. Třeba ted'ko se nám stalo, že my jsme napsaly, že ten kluk právě neumí čísla, nezná je a oni napsali, že čísla umí, přitom je neumí, nezná je, nepozná to číslo.“

D: „Jak by dle Vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce učitelky mateřské školy s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

D: „Ta možnost toho telefonu, nevím, jak oni jsou na tom s možnostmi, ale říkám, třeba bysme si zavolali, komunikovali, jak se jevil tam, jak se jeví tady, třeba aspoň těch pět minutek, pár otázek si prostě vyměnit. Prostě zase jsme u té komunikace.“

D: „Co pro tu ideální spolupráci můžete udělat vy a co naopak poradna?“

M: „Víceméně ta komunikace a možná, kdyby si trošku upravili ty otázky, když se píšou vlastně ty dotazníky pro ně, tak jsou tam prostě věci, který kolikrát nejdou ani jakoby popsat. Takže vysloveně, kdyby ty otázky trošku mířily jiným třeba stylem. Ted' si to nevybavim, ale jsou tam prostě vysloveně otázky, u kterých opravdu člověk přemýšlí, co tam napíše a fakt neví. Je to v jedné větě, takže se to proškrtává, přijde mi to nepřehledný a chaoticky popsaný prostě.“

D: „Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče víc připravit na možnou potřebu kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

M: „No, vzhledem k tomu, že ty rodiče nespolupracují a nekomunikují, tak je to dost těžký. Ale asi celkově ten kontakt s nima, když už jakoby třeba víš, že za nima půjdeš s tím, že by byl potřeba asi ten kontakt, tak první reakce rodiče spíš negativní mi přijde. Já chodím pouze v době, kdy vysloveně vím, že to dítě by ten odklad vysloveně potřebovalo, anebo případně jim řeknu, že si, když přijdou oni, nemyslím, že by na ten odklad jakoby byl. Že třeba ty začátky budou mít těžší, ale že to prostě zvládnou, že si myslím, že ten odklad je fakt zbytečný. Všeobecně si prostě nemyslím, že odklady jsou dobrá věc, jako pokud tam vysloveně není nějaký hodně velkej problém, tak to to dítě vždycky dožene. Taky třeba říct rodičům, co je potřeba dopylovat, klasicky nějaký úkoly na pravolevou orientaci, čísla atd.“

Respondentka č. 6 – Ester:

D: „Něco o Vás, jaké je vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

E: „No, mám střední pedagogickou, zaměřenou na předškolní. A učím 34 let v kuse.“

D: „Do jaké míry Vás studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

E: „No, tak to si myslím, že tehdy téměř na žádný, jako absolutně ne.“

D: „Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

E: „No, napřímo ani jednou vyloženě, jenom přes ty dotazníky, a to bylo tak třicetkrát určitě za ty roky.“

D: „Byla to pokaždé ta samá poradna nebo jich bylo několik?“

E: „Podle mě jich bylo víc, udělala se poradna, kde jsem pracovala tenkrát, takže chodily tam, ale předtím asi do Prahy no a teďka do tý co máme tady.“

D: „Od koho přišel podnět ke kontaktu s poradnou?“

E: „Tak většinou tak jako to bylo na takový nějaký konzultaci, že jo, jako buď my jsme vydaly signál, rodiče se zamysleli, anebo přišli oni s tím, že jako uvažují o odkladu, nebo že jim třeba, já nevím, logopedka doporučila, že by měli.“

D: „Jak se k této potřebě postavili rodiče dítěte?“

E: „Většinou to šlo dobře.“

D: „Můžete mi sdělit nějakou konkrétní Vaší zkušenost s poradnou?“

E: „Asi úplně nemůžu říct, že bych někdy snad pocítila nějakou zpětnou vazbu nebo něco takovýho no. Víím, že se nám třeba kolikrát nelíbilo, což je vlastně i ten stejný příklad tady, že vlastně vy to tady vyplníte a dostanou to do ruky rodiče, že si myslím za mě, že by to měla dostat přímo ta poradna a ne rodiče.“

D: „Je něco, co se v té spolupráci povedlo?“

E: „Vím, že jsme tam měli chlapečka, kterej byl šikovnej a já jsem úplně pro ten odklad nebyla, ten byl víceméně na žádost rodičů. Ale bylo to, on byl po všech stránkách i

sociálně takovej pozadu, nesl blbě jakýkoliv změny, no a ten odklad dostal. A rodiče pak vlastně, když jako už chodil do školy, tak jako si to hrozně pochvalovali, že mu to prospělo. Že se fakt jako za ten rok sociálně tak jako vypracoval a celkově byl lepší prostě, takže tady se ta spolupráce pomohla.“

D: „Myslíte si, že by se něco dalo z vaší či strany udělat lépe?“

E: „No, kolikrát tam je třeba v těch poznámkách v dotazníku taky vyjádření školky a to si myslím, že by třeba rodiče jako nemuseli úplně číst, že jo. Spíš bych nějaký to doporučení od školky směřovala přímo pro tu psychologku, která by si to měla přečíst a nemuseli by tohle to dostávat do ruky rodiče. Takže ideálně ta komunikace přímo s nima, prostě myslím si, že by to měly být papíry mezi školkou a tou poradnou.“

D: „Jak by dle Vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce učitelky mateřské školy s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

E: „Ideální, já nevím, no. Tak jako ideální by bylo možná, kdyby časově, což jim samozřejmě nemůže vycházet, kdyby se přišly podívat a viděli ty děti v reálu, že jo. Jak se chovají třeba aspoň v té školce teda, takže nějaký ten, jak to nazvat, čas, prostě čas na to dítě, no. Na jedno dopoledne, aby viděli, jak se, jak se ty děti projevují a v podstatě by si mohly napsat, kterejch dětí se to eventuálně týká a ty že je navštíví, že jo.“

D: „Myslíte si, že je něco, co by se dalo z vaší či jejich strany udělat lépe?“

E: „Tak jakoby z jejich strany teda asi víc toho času. Od nás se toho moc nenabízí, krom toho, že my napíšeme dotazník, tak to už pak záleží, jak dalece ten dotazník je konkretizovanej, že jo.“

D: „Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče víc připravit na možnou potřebu kontaktu s poradnou?“

E: „Ne, mě spíš jako kolikrát překvapovalo, když člověk měl ty předškolní děti, že třeba rodiče nebyli ani jako schopný přijít a zeptat se, jak vy to vidíte, jak se vám třeba to jeví, jako myslíte, že jako odklad, že. Kolikrát to člověk zkusil a když pak člověk vidí, že o to ani nestáli, přitom se jedná o jejich dítě, tak prostě, když ani oni nepřijdou, tak je to těžký no.“

Respondentka č. 7 – Olga:

D: „Něco o Vás, jaké Vaše pedagogické vzdělání a jak dlouho učíte v mateřské škole?“

O: „Mám vyšší odborný vzdělání, předškolní a mimoškolní pedagogika a učím od roku 2012, takže 12 let.

D: „V kolika mateřských školách jste působila?“

O: „Teď je to druhá.“

D: „Do jaké míry Vás studium připravilo na spolupráci s dalšími odborníky?“

O: „Myslím si, že dobře. Že ta úroveň na té vošce byla fajn, protože nás už na to připravovali, že se bude spolupracovat s poradnami, s psychologama. Ale samozřejmě, nejvíc jsem pak získala v té praxi.“

D: „Kolikrát jste byla v kontaktu s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

O: „Tak jednou v Praze a tady myslím dvakrát, třikrát dohromady.“

D: „Od koho přišel podnět ke kontaktu s poradnou?“

O: „Jeden byl od nás a dva od rodičů, myslím.“

D: „Jak se k této potřebě postavili rodiče?“

O: „Kladně, kladně, vždycky kladně.“

D: „Sdělila byste mi konkrétní zkušenost s poradnou?“

O: „Třeba v Praze to bylo super, super spolupráce s tou pedagogickou poradnou, protože když byl problém, anebo i na ty testy školní zralosti, tak oni přišli do školky. Tady je to horší v tom, že se jenom vypisuje dotazník na test školní zralosti, kterej vlastně dáváš do poradny, že jo, rodičům, takže tam vlastně tady chybí ten kontakt mezi tou poradnou a mnou. V Praze jsem zvedla telefon, zavolala jim a oni přišli do školky.“

D: „Zhodnoťte prosím obě zkušenosti s poradnou.“

O: „No, jakoby, když to vezmu tady, tak to nemám moc pozitivní dojmy a z toho a v tý Praze, tam byly dobrý dojmy. Ale v tý Praze to už je dlouho, to je tak deset let zpátky, tady je to čerstvý, tak rok nebo dva.“

D: „Co se v tý spolupráci s poradnou povedlo?“

O: „Nevim úplně.“

D: „Co si myslíš, že by z vaší nebo z jejich strany dalo zpětně udělat lépe?“

O: „Dalo by se zpětně udělat líp to, že prostě bude třeba nějaká osobní schůzka. Dejme tomu, nejenom přes dotazníky, který vlastně oni potom píšou rodičům do zprávy, jo, takže ty vlastně napíšeš svůj pohled na dítě, protože v tu chvíli se ho dozví ten rodič. Takže to je úplně na nic, jednou jsme to tam napsaly jak to je a ještě jsme dostaly vynadáno, přišel tatínek a zlobil se na nás, co jsme to tam napsaly. Takže ideálně teda jednat přímo s nima a ne vlastně prostřednictvím rodičů.“

D: „Jak by dle Vašeho názoru měla vypadat ideální spolupráce učitelky mateřské školy s pedagogicko-psychologickou poradnou?“

O: „No, já bych teda fakt chtěla tu osobní schůzku, ten osobní kontakt a potom bych chtěla aby, když nějaký dítě má nějakou jako specifickou potřebu nebo i, dejme tomu, ten test tý školní zralosti tak, aby přišli do školky. Jako já chápu, že to není v jejich kapacitách, ale to, že mi to dítě vidíme den po dni a oni pak dojdou do poradny, oni ho tam viděj tři hodiny a vynesou nějaký závěr mně nepříjde moc adekvátní. Oni by ho měli vlastně vidět v tom přirozeném prostředí tý mateřské školy, kde to dítě se cítí jakoby bezpečně a je tam prostě přirozený, ne to, že přijde někde do poradny a teď tam musí vydat nějaký výkon. Oni by si tak podle mě udělali lepší obrázek o tom dítěti, ale jasně, kontakt s poradnou musí schválit rodič, ale bylo by asi lepší, kdybysme přímočáře jednaly s tou poradnou a třeba o jako o výsledku pak kontaktovala rodiče buď poradna, nebo my. Tady je problém v tom, že se ty výsledky třeba ani nedovíš jako učitelka, protože rodič ti je dát nemusí, že jo, což tý Praze fungovalo tak, že paní psycholožka přišla a řekla, hele, tady je problém, tohle dělejte jinak, jo, takže ty jsi vlastně jako učitelka měla hned zpětnou vazbu k tomu, co máš s těma dětma dělat, což je supr žejo. Což ono už to teďka taky může fungovat jinak a taky je to o

charakteru těch lidí, jako jak k tomu přistupují a jaký oni mají jako zájem tomu dítěti pomoci.“

D: „Co pro tu ideální spolupráci může udělat učitelka a co naopak poradna?“

O: „Prostě ta komunikace, nejen při negativních zprávách, ale i při těch pozitivních hlavně.“

D: „Myslíte si, že existuje způsob, jak rodiče více připravit na možnou potřebu kontaktu s poradnou?“

O: „Jakoby větší komunikaci s těma rodičema a v tý komunikaci si vysvětlit, co je za problém třeba a dejme tomu, potom už je na to systematicky připravovat, že tady nějaký poradní orgán je, který může pomoci, ale že to rozhodně není tak, že někdo chce škatulkovat dítě. Já si totiž myslím, že tohle se málo rodičům vysvětluje a že rodiče si to pak berou prostě osobně, že to je o tom dát dítěti teda nějaký razítko a už se to s ním jako prostě potáhne v uvozovkách, jo, ale oni prostě pořád tu poradnu vnímají spíš jako něco negativního než to, že jim tam někdo může pomoci.“